

Ekologinen kompensatio –työryhmä, Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus

Kokousmuistio 1

Aika: keskiviikko 12.2.2020, klo 9.00-11.20

Paikka: Eteläesplanadi 4, Sali 4

Osallistujat:

Mikko Kuusinen, pj. Ympäristöministeriö

Jäsenet

Anna-Rosa Asikainen	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Asta Ervola	Metsähallitus (etäyhteys)
Paloma Hannonen	Suomen luonnonsuojeluliitto
Marketta Hyvärinen	Väylävirasto
Antti Irla	Ympäristöministeriö
Tuomas Aslak Juuso	Saamelaiskäräjät
Juha Laurila	INFRA ry
Satu Lyytikäinen	Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Minna Mättö	Suomen Kuntaliitto ry
Kristiina Niikkonen	Ympäristöministeriö
Bernt Nordman	Natur och Miljö
Minna Pekkonen	Suomen ympäristökeskus SYKE
Lauri Puhakainen	Etelä-Savon ELY-keskus
Ulla Syrjälä	Kaivosteollisuus ry
Tia Laine-Ylijoki-Laakso	Ympäristöministeriö

Sihteeristö

Leila Suvantola	Ympäristöministeriö
Suvi Borgström	Ympäristöministeriö

Asiantuntijat

Atte Moilanen	Helsingin yliopisto
Antti Belinskij	Suomen ympäristökeskus
Saija Koljonen	Suomen ympäristökeskus

1. Kokouksen avaus, ympäristöneuvos Mikko Kuusinen
Puheenjohtaja avasi kokouksen.
2. Työryhmän järjestäytyminen

Työryhmän puheenjohtajana toimii ympäristöneuvos Mikko Kuusinen. Työryhmän varapuheenjohtajana toimii työryhmän jäsenistä ympäristöneuvos Kristiina Niikonen. Työryhmän nimetyn sihteerin Leila Suvantolan ohella toisena sihteerinä toimii ympäristöministeriön ylitarkastaja Suvi Borgström.

Puheenjohtaja totesi, että mikäli työryhmän nimettyihin tulee vaihdoksia, nimittämiskirjettä ei ole tarvetta muuttaa, vaan vaihdokset todetaan työryhmässä.

Todettiin seuraavat henkilövaihdokset: Väyläviraston varsinaisen jäsenen Anne-Mari Haakanan tilalla on Marketta Hyvärinen ja MTK ry:n varajäsenen Leena Kristerin tilalla Lea Jylhä.

3. Jäsenten esittäytyminen, odotukset ja huolenaiheet

Työryhmän jäsenet esittäytyivät ja kertoivat lyhyesti odotuksistaan ja huolistaan hankkeen suhteen.

Aihe todettiin ajankohtaiseksi ja kiinnostavaksi. Samalla korostettiin mitigaatiohierarkian toteutumisen tärkeyttä sekä sitä, että kompensatioiden onnistuminen ja suojelun lisäisyyden toteutuminen on voitava varmistaa.

Puheenvuoroissa nostettiin esiin myös rajapinnat muuhun lainsäädäntöön, kuten vesilakiin, maankäyttö- ja rakennuslakiin ja ympäristönsuojelulakiin.

4. Pysyvän asiantuntijan valinta

Valittiin tutkimusjohtaja Atte Moilanen työryhmän pysyväksi asiantuntijaksi.

5. Työryhmän tehtävänanto

Leila Suvantola esitteli koko lainuudistushankkeen ja erityisesti ekologisen kompensaaion työryhmän työn lähtökohdat ja tavoitteet sekä alustavan aikataulun (erillinen pdf-tiedosto, liite 1).

6. Ekologinen näkökulma kompensatioon

Työryhmän pysyvä asiantuntija Atte Moilanen tarkasteli ekologista kompensatiota ekologisesta näkökulmasta (erillinen pdf-tiedosto, liite 2).

7. Ekologinen kompensatio ohjauskeinonäkökulmasta

Leila Suvantola esitteli ohjauskeinonäkökulman ekologiseen kompensatioon (erillinen pdf-tiedosto, liite 3).

8. Ekologisen kompensaaion selvityshanke

Työryhmä toimii ohjausryhmänä Suomen ympäristökeskuksen toteuttamalle selvityshankkeelle ”Tietotaso ja kokemukset ekologisesta kompensatiosta Suomessa”. Hankkeen toteuttajista paikalla olivat ryhmän jäsen Minna Pekkonen sekä Saija Koljonen ja Antti Belinskij.

Minna Pekkonen esitteli selvityshankkeen suunnitelman (erillinen pdf-tiedosto, liite 4). Selvityksessä kootaan yhteen olemassa oleva tieto ja kokemukset ekologisen kompensaaion tutkimuksesta ja kokeiluista työryhmän työn pohjaksi.

Selvityksessä tarkasteltavia käytännön hankkeita tunnistetaan pääasiassa Suomesta, mutta mahdollisesti myös Pohjoismaista. Pekkonen totesi, että kaikki ehdotukset tarkasteltaviksi hankkeiksi ovat tervetulleita ja niistä voi ilmoittaa hänelle.

Selvityksen on määrä valmistua huhtikuun loppuun mennessä. Raporttiluonnos esitellään työryhmän seuraavassa kokouksessa 23.4.2020. Pekkonen totesi, että työn varsinainen julkaiseminen riippuu valittavasta julkaisukanavasta.

Keskustelussa todettiin, että hankesuunnitelman mukaan kompensatioiden tarkastelu rajautuu luonnon monimuotoisuudelle aiheutuvien haittojen kompensatioon ja luonnonsuojelulainsäädännön soveltamisalaan. Todettiin, että keskustelussa esiin nousseet ekosysteemipalvelut rajautuvat selvityksen ulkopuolelle.

9. Lähetekeskustelu työsuunnitelman laatimisen pohjaksi

Sovittiin, että sihteeristö valmistelee seuraavaan kokoukseen työsuunnitelmaluonnoksen käydyn keskustelun pohjalta sekä laatii listan keskeisistä linjakysymyksistä kuullen pysyvää asiantuntijaa.

Keskustelussa esiin nousseita kysymyksiä olivat mm.

- minkälaisiin hankkeisiin kompensatiota on tarkoitus soveltaa;
- mikä on tarkasteltava taso (laji, luontotyyppi);
- minkä lainsäädännön soveltamisalaan erilaisten luontoarvojen ekologinen kompensatio kuuluu (suojellut – yleiset luontoarvot); sekä
- miten kohtaanto (kompensatation tarpeen ja kompensatiokohteiden välillä) voidaan varmistaa huomioiden sosiaalinen kestävyys, alueellinen tasa-arvo ja erityisesti saamelaiden oikeudet.

Todettiin, että tämä työryhmä tehtävänannon mukaisesti keskittyy luonnonsuojelulaissa oleviin suojeluinstrumentteihin ja tarkastelee mahdollisuutta tuoda ekologinen kompensatio osaksi niitä. Työryhmä voi kuitenkin tuottaa syötteitä muun lainsäädännön kehittämiseen.

10. Kokousaikataulu 2020

Seuraava kokous pidetään 23.4.2020 klo 9.30-11.30 Meritullinkatu 8, kokoustila Innostamo.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.20.

Puheenjohtaja Mikko Kuusinen

Sihteerit Suvi Borgström ja Leila Suvantola

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus / projekti III

1. kokous

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus / projekti III

1. kokous

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ekologinen kompensatio

Työryhmän I kokous 12.2.2020

Lainsäädäntöneuvos Leila Suvantola, ryhmän sihteeri

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus

Koko hankkeen tavoitteet

- edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua lainsäädännön toimivuuden ja vaikuttavuuden parantamisen myötä
- lisätä luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä
- tehostaa ja selkeyttää hallinnollisia menettelyjä
- selkeyttää luonnonsuojelulain roolia osana muuta ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä.

Hankkeen työn lähtökohtia

- Luonnon monimuotoisuuden suojelun tason ylläpitäminen ja edistäminen
- hallitusohjelman tavoitteet
- perustuslain vaatimukset
- EU-säätelyn edellytykset
- kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen osallistumisoikeudet ja oikeusturva
- tutkimustiedon hyödyntäminen
- digitalisaatio ja sähköisen asioinnin kehittäminen

Ekologisen kompensaation työryhmän tehtävät

- Arvioida lainsäädännön uudistustarpeita aiempien selvitysten perusteella ja valmistella sen pohjalta ehdotukset ekologisen kompensaation järjestämisestä vaiheittain
- Kehittää ekologisen kompensaation seurantamekanismeja ja ohjeistusta
- Suunnitella, toteuttaa ja arvioida lainsäädännön kehittämistä hyödyttävät ekologisen kompensaation pilottihankkeet
- Luoda tarkemmat reunaehdot sille, millaisissa tilanteissa ekologista kompensaatiota voidaan käyttää
- Kehittää ekologisen kompensaation sääntelyä luonnonsuojelulaissa
- Varmistaa työssä lieventämishierarkian toteutuminen

Hallitusohjelman kirjaukset tehtävänannon taustalla

Pilotoidaan ekologisen kompensaation käyttöä esimerkiksi isoissa infrastruktuurihankkeissa ja arvioidaan saatujen kokemusten perusteella lainsäädännön uudistustarpeita.

Ekologisella kompensaatiolla tarkoitetaan periaatetta, jonka mukaan luonnon monimuotoisuutta vaurioittavan toiminnan haittoja hyvitetään parantamalla heikentyneitä elinympäristöjä ja luomalla uusia toisaalla kuitenkin niin, että kompensaatio on viimesijainen vaihtoehto luontohaittojen vähentämisen jälkeen.

Ennen kompensaatiomahdollisuuden käyttöä tulee kuitenkin minimoida alkuperäisen hankkeen ympäristöhaitat.

Kansalliset suositukset työn taustalla

Luonnonsuojelulainsäädännön toimivuuden kokonaisarviointi (2010):
”Korvaavien toimenpiteiden järjestelmää tulisi kehittää laajemmista kansallisista lähtökohdista” (kuin Natura 2000 -verkosto).

Kansallisen biodiversiteettistrategian väliarvio (2017): ”Kuitenkin aiempi haitallinen kehitys on ollut osin niin voimakasta, ettei 2020-tavoitetta saavuteta ilman elinympäristöjen kehityksen kääntämistä parempaan suuntaan. Suunnanmuutosta on vaikea saada aikaan muutoin kuin riittävän elinympäristöjen määrän ja laadun parantamisella, ennallistamisella ja hoidolla. Asiakokonaisuus sekä siihen liittyvän ei nettohävikkiä -periaatteen (no net loss) soveltaminen vaatii tutkimusta, käsitteiden ja tavoitteiden tarkempaa määrittelyä sekä laajaa kansallista keskustelua.”

EU ja ”no net loss” -tavoite

- Euroopan komission tiedonanto 3.5.2011 ’Luonnonpääoma elämämme turvaajana: luonnon monimuotoisuutta koskeva EU:n strategia vuoteen 2020’: toimenpide 7b: komissio tekee 2015 mennessä ehdotuksen aloitteeksi, jolla varmistetaan (esimerkiksi kompensatiojärjestelmien avulla), ettei tapahdu ekosysteemien ja ekosysteemipalvelujen nettohävikkiä (ei toteutunut – vielä)
- Euroopan parlamentin päätöslauselma 2012: kannustettiin komissiota kehittämään tehokkaat sääntelypuitteet ei nettohävikkiä -periaatteen saavuttamiseksi ja kehoitettiin huomioimaan jäsenvaltioiden kokemukset sekä Business and Biodiversity Offsets Programme (BBOP) -verkoston kehittämät standardit

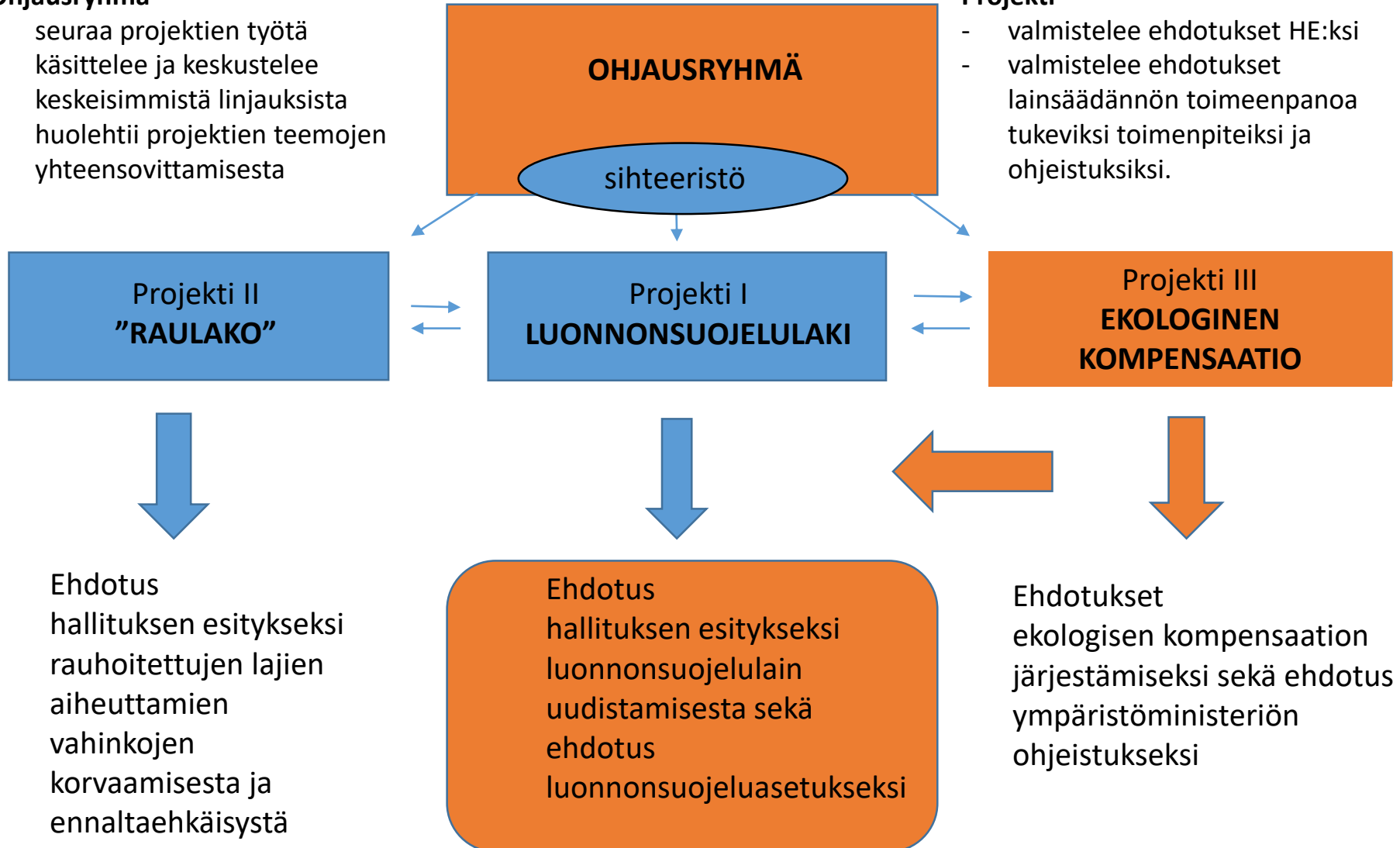
Ekologinen kompensatio osana luonnonsuojelulainsäädännön uudistusta

Ohjausryhmä

- seuraa projektien työtä
- käsittelee ja keskustelee keskeisimmistä linjauksista
- huolehtii projektien teemojen yhteensovittamisesta

Projekti

- valmistelee ehdotukset HE:ksi
- valmistelee ehdotukset lainsäädännön toimeenpanoa tukeviksi toimenpiteiksi ja ohjeistuksiksi.

Luonto

Luonnon
monimuotoisuus +

Itämeri ja merensuojelu +

Pinta- ja pohjavedet +

Lainsäädäntö ja ohjeet -

Valmisteilla oleva
lainsäädäntö -

Luonnonsuojelualueide
n perustaminen

[Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus](#) -

Luonnonsuojelulain
uudistus

[Ekologinen
kompensaatio](#)

[Etusivu](#) > [Luonto](#) > [Lainsäädäntö ja ohjeet](#) > [Valmisteilla oleva lainsäädäntö](#) >
Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus

AJANKOHTAISTA

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus käynnistyy kansalaisia kuulemalla 24.1.2020

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus on lähtenyt käyntiin. Heti uudistuksen alussa kuullaan kansalaisten näkemyksiä. Hankkeessa uudistetaan luonnonsuojelulakia ja -asetusta sekä valmistellaan uusi laki luonnonsuojelulla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta. Lisäksi kehitetään ekologista kompensatiota.

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus käyntiin – Uudistuksen seuraamiseen ja edistämiseen nimetty laajapohjaiset ryhmät 17.12.2019

[Kaikki ajankohtaiset](#)

Ympäristöministeriö on käynnistänyt luonnonsuojelulainsäädännön uudistuksen. Lainsäädäntöä uudistetaan, jotta sen avulla voidaan turvata Suomen luontoa ja sen monimuotoisuutta entistä paremmin. Luonnon köyhtyminen täytyy pysäyttää, sillä monimuotoinen luonto on elinehtomme.

Ekologisen kompensaation tausta-aineisto omalla sivulla

Luonnonsuojelulain
uudistus

Ekologinen
kompensaatio

Laki rauhoitettujen
lajien vahinkojen
korvaamisesta

Luonnonsuojelun
lainsäädäntö

Vesien ja merensuojelun
lainsäädäntö

Ympäristöministeriö on asettanut hankkeen toteuttamiseen laajapohjaisen virkahenkilöistä ja sidosryhmistä koostuvan projektiryhmän. Ryhmä työskentelee luonnonsuojelulainsäädännön uudistusta koordinoivan ohjausryhmän alaisuudessa.

- [Projektiryhmän kokoonpano](#) (asettamiskirje, pdf)

Tausta-ainestoa:

Ekologisen kompensaation määrittämisen tärkeät operatiiviset päätökset (Suomen ympäristö 5/2017)

Luontotyyppien soveltuminen ekologiseen kompensaatioon (Suomen ympäristö 4/2018)

Ekologiset kompensaatiot Suomen rannikolla ja merialueilla (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 24/2018)

Ekologisen kompensaation ohjauskeinojen kehittäminen (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 76/2018)

Environmental compensation – Key conditions for increased and cost effective application (TemaNord 2015:572)

A comparative analysis of ecological compensation programs – The effect of program design on the social and ecological outcomes (Working Paper, December 2014)

Yhteiset tausta- aineistot pääsivulla

Tausta-aineistoa:

- Luonnonsuojelulainsäädännön arviointi – Lain toimivuus ja kehittämistarpeet (Suomen ympäristö 27/2010)
- Luonnonsuojelulain lajisuojelun uudistamistarpeet -selvitys 2013
- Luontotyyppisuojelun nykytilanne ja kehittämistarpeet (Suomen ympäristö 5/2013)
- Luonnonsuojelulain muutostarpeita koskevan kansalaiskeskustelun tulokset (2015) (pdf.)
- Saamelaiden oikeuksien toteutuminen: kansainvälinen oikeusvertaileva tutkimus (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 4/2017)
- Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018 (Suomen ympäristö 5/2018) Osa 1
- Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018 (Suomen ympäristö 5/2018) Osa 2
- Ekologisen kompensaation ohjauskeinojen kehittäminen (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 76/2018)
- Luonnonsuojelulla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettely ja ennaltaehkäisy lainsäädäntöä valmistelevan hankkeen loppuraportti (2019)
- Suomen lajien uhanalaisuus, Suomen lajien punainen kirja 2019
- Ympäristöriskorjunnan toimenpideohjelma 2019–2020
- Ekologisen kompensaation kehittäminen (Ympäristöministeriön muistio 23.4.2019)

Valmisteilla olevat selvitykset (linkitetään selvityksen valmistuttua) :

Luonnonsuojelulainsäädännön toimivuusarvioinnin päivitys (Suomen ympäristökeskus)

Selvitys toteutetuista ekologisen kompensaation tutkimus- ja pilotoitihankkeista (Suomen ympäristökeskus)

Vireillä olevat selvityshankkeet:

- Suomen biodiversiteettistrategian ja toimintaohjelman 2012–2020 toteutuksen ja vaikutusten arviointi (Suomen ympäristökeskus)
- Suojelualueverkosto muuttuvassa ilmastossa -hanke ((Suomen ympäristökeskus)

Tiimeri-työtila

- Osahankkeen materiaalien jako
- Kutsu tulee tällä viikolla sekä jäsenille että varajäsenille

Julkinen materiaali osahankkeen sivulla

- Lyhyt tieto kokouksen aiheista (avoimuus valmistelusta) + sovittava julkinen materiaali

Työryhmän alustava aikataulu 2020

LSL HE lausunnonlelo-syyskuussa 2021
Hanke päättyy 30.9.2021

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

#luonnonsuojelulaki

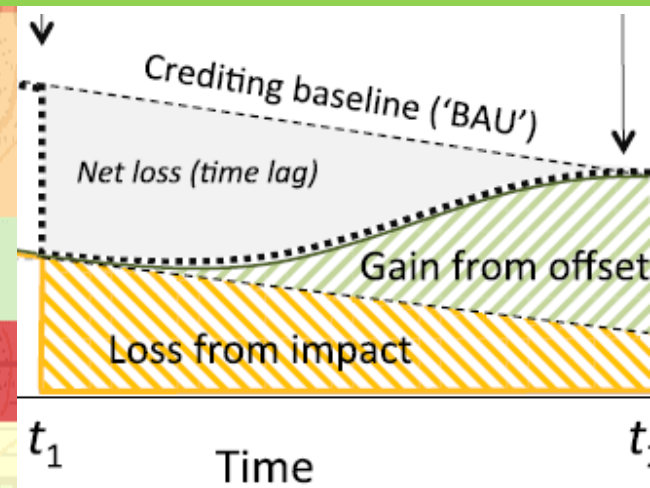
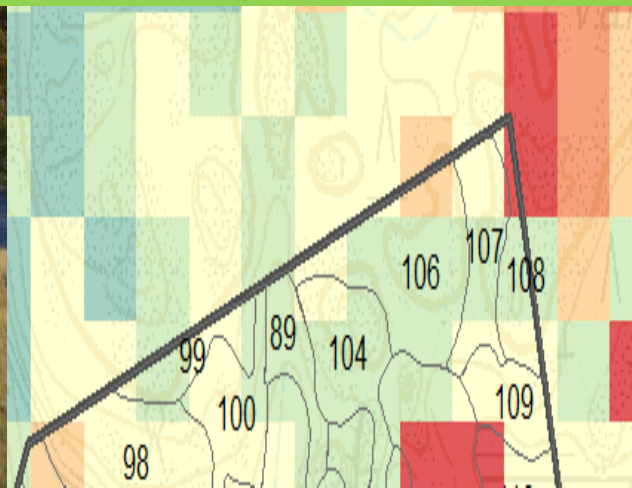
#LSuudistus

Uudistamme luonnonsuojelulakia

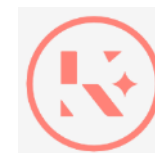
Vastaa verkkokyselyyn ja vaikuta!

www.ym.fi/lsuudistus

Luonnonsuojelun uusia keinoja: *ekologinen kompensatio*

Atte Moilanen
Tutkimusjohtaja
HY, LUOMUS & Geotieteiden laitos

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Mitä on?

Ekologinen kompensatio

- Taloudellisen toiminnan aiheuttaman ekologisen haitan hyvitys luonnolle
- 4s taso nk lievennyshierarkiaa

(i) välttä

Ei juuri edellytetä

(ii) minimoi

Säädösten puitteissa

(iii) ennallista paikalla

Ei voi luottaa

(iv) hyvittää toisaalla

Selkeä vaihtoehto

Miten?

Ytimessä lisäisyys ja
kokonaisheikenty-
mättömyys

Haitta-alue

Hyvitysalueet

Kokonaisheikentymättömyys
No Net Loss (NNL)

(a)

(b)

(c)

(d)

Menetelmät:

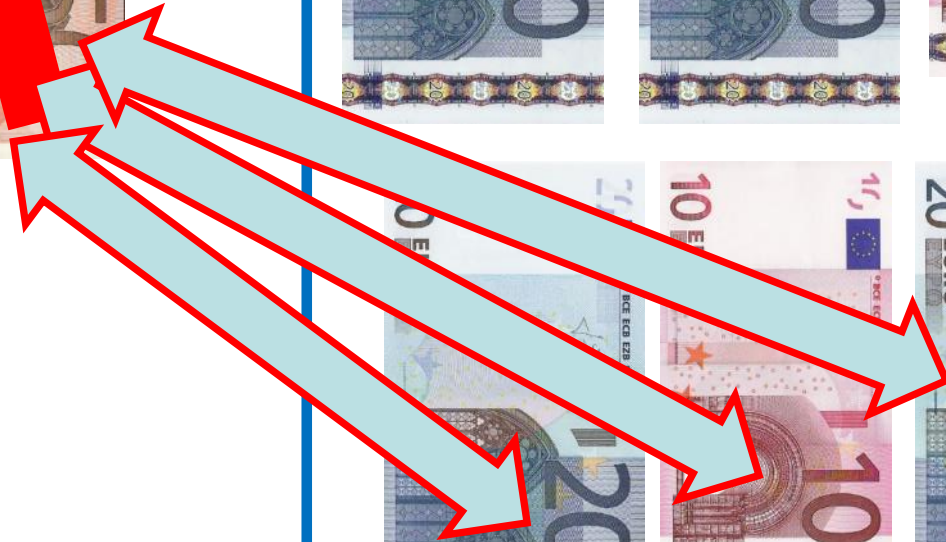
Ennallistaminen, suojelu, hoito

Ennallistaminen
osittaista

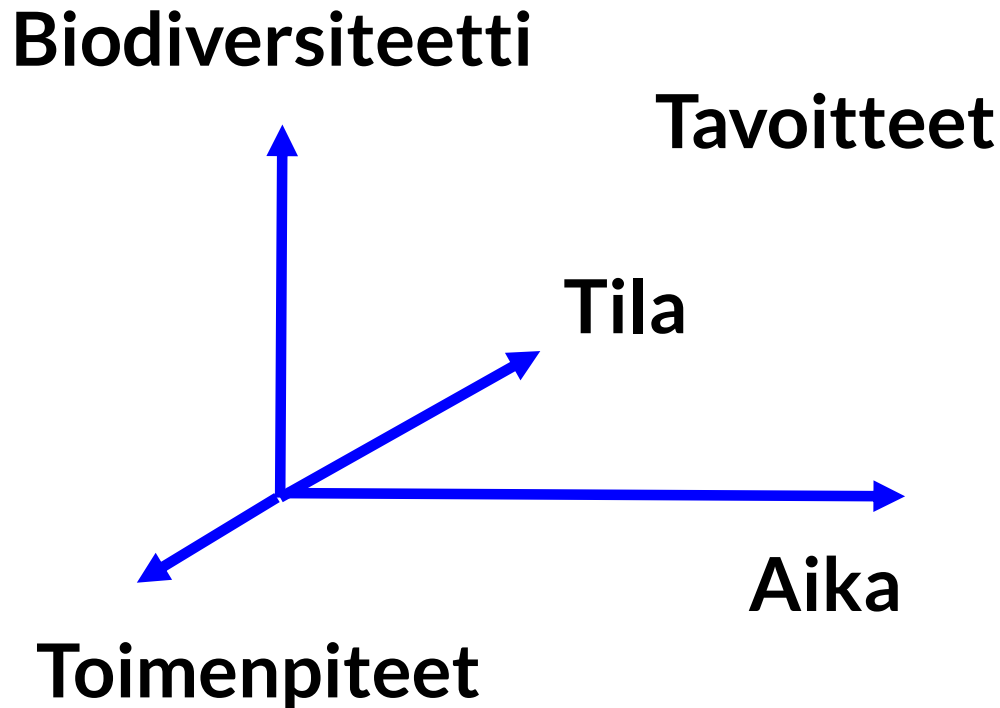
Haitta-alue

Hyvitysalueet

1 Suunnittelun pääakselit

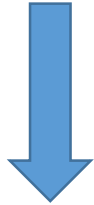

Toteutettavuus
Uskottavuus
Vaihtoehdot
Hyvityspinta-ala
Kustannukset

1

Haitta ja hyvitys

Haitan suuruus

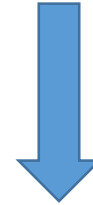
**pinta-ala
ekologinen laatu
vaikutuksen voimakkuus**

=

Hyvitys

Toimenpiteet

- ekologinen vaikutus
- pinta-ala
- lisäisyys
- aikaviiveet
- vuoto
- sallittu jousto
- jne.

**toimenpiteet
ja hehtaarit**

15 tärkeää päätöstä

Tila

- 4. Toteutusalue
- 5. Luonnon arvotuksen viitekehys

Tavoitteet

- 1. Lievennyshierarkian noudattamisen taso
- 2. NNLn määritelmä
- 3. NNLn / NPI:n saavuttamisen taso

Aika

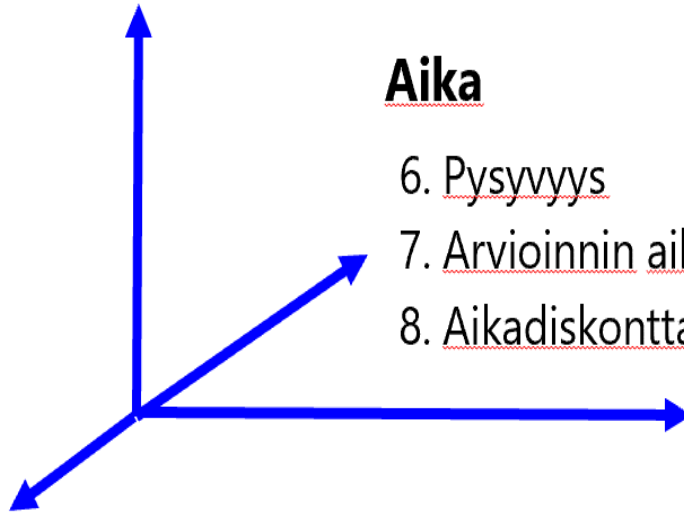
- 6. Pysyvyys
- 7. Arvioinnin aikaväli
- 8. Aikadiskonttaus

Toimenpiteet

- 11. Lisäisyys
- 12. Ennallistamishyvityksen ominaispiirteet
- 13. Suojeluhyvityksen ominaispiirteet
- 14. Suojeluhyvityksen taustatrendioletus
- 15. Haittojen ja hyötyjen vuotaminen

Biodiversiteetti

- 9. Mittaaminen
- 10. Parempaan vaihto

Sallittava jousto on
keskeinen kysmys.

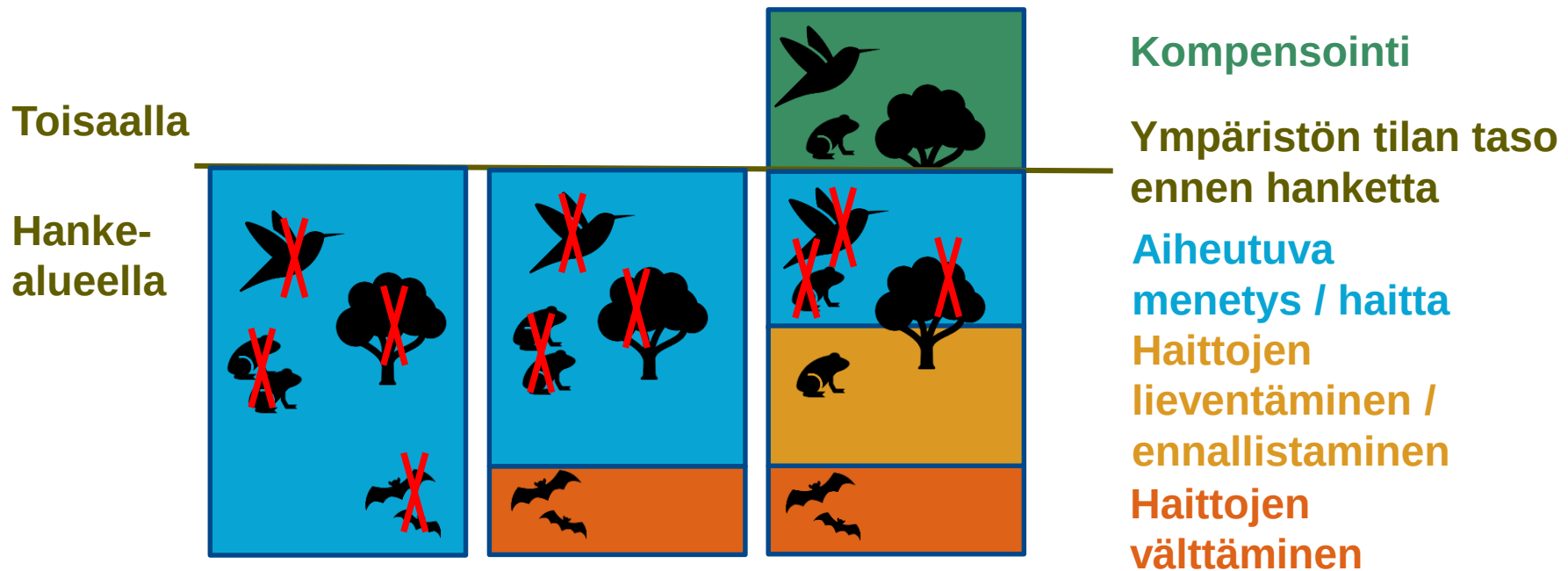
Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ekologinen kompensatio ohjauskeinonäkökulmasta

Työryhmän I kokous 12.2.2020

Lainsäädäntöneuvos Leila Suvantola, ryhmän sihteeri

Ekologinen kompensatio

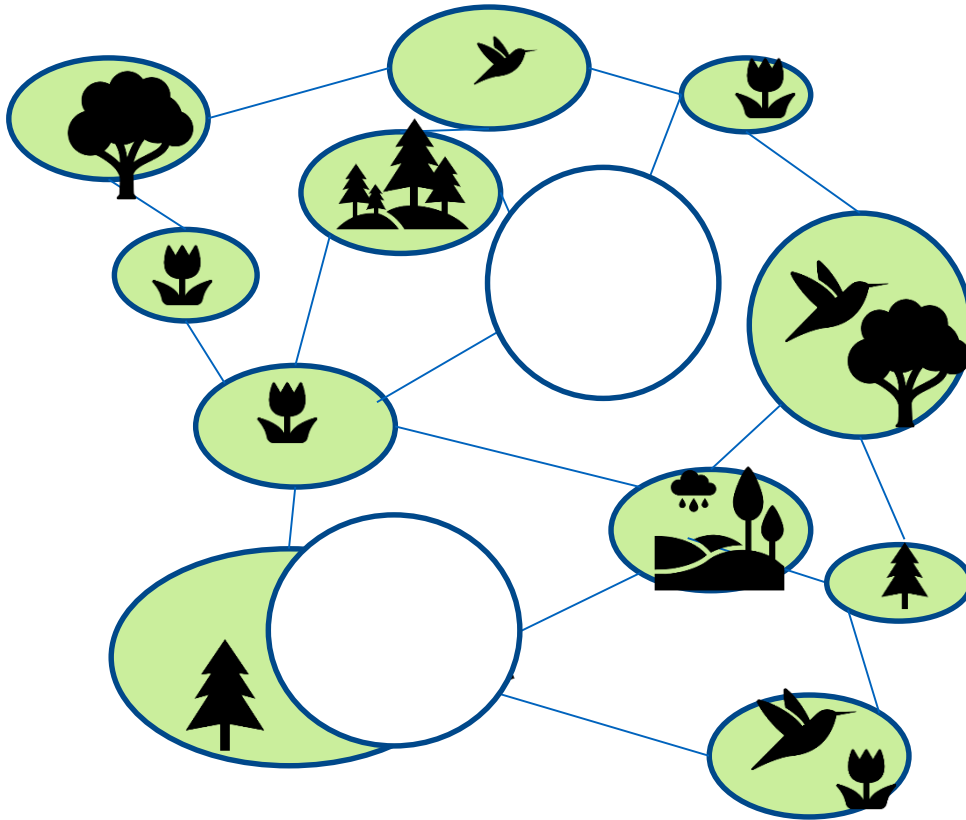
Ohjauskeinon vaikutukset

- Sisällyttää hankkeen hintaan myös biodiversiteettikustannukset
- Välillisesti kannustaa etsimään vähemmän haitallista vaihtoehtoa (välttämään bd-kustannukset), jolloin paine bd-arvoihin vältetään
- Estää luonnon monimuotoisuuden heikentymisen kompensointivelvoitteen soveltamisalaan kuuluvien arvojen osalta, vaikka poikkeusedellytykset täyttyvät haittaa aiheuttavan hankkeen sallimiselle (yhteensovittaminen)
- **Ei oikorata, vaan muut poikkeusedellytykset on ensin täytyttävä**, silti sääntely nopeuttaa ja yhdenmukaistaa päätöksentekoa
- Taloudellinen kannustin maanomistajalle käyttää kiinteistöään luonnonarvojen tuottamiseen
- Voi toimia myös suojelutoiminnan rahoitusmuotona (muutkin kuin hankkeiden toteuttajat voivat hankkia tuotettuja suojeluarvoja)

Lainsäädännön nykytila

- Luonnonsuojelulain säännöksistä säädetty poikkeamismahdollisuus, vuosittain myönnetty noin 15 poikkeusta (2014-2017 otanta)
- Lieventämistoimiin voidaan velvoittaa myönnettäessä poikkeus suojelusta, koska on lievemmat haitat aiheuttava vaihtoehto
- Luonnonsuojelulaissa ei ole kompensatiovelvoitteen asettamisen mahdollistavaa säännöstä
- Suojelusta poikettaessa heikennettävien suojeltujen luontoarvojen korjauksiin yksittäistapauksissa sisällytetty lupaehtoihin hakijan esittämän hakemuksen mukaisesti
- Käytäntö ollut vaihtelevaa, vastuu yksittäisellä virkamiehellä
- Käsitteellinen epäselvyys, mikä on lieventämistä ja mikä kompensatiota

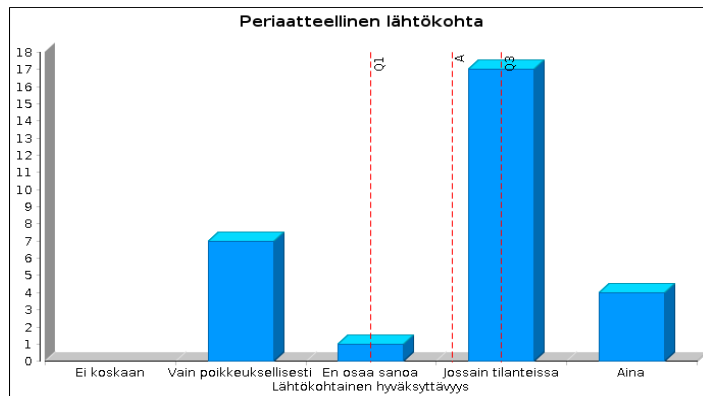
Natura 2000 -verkoston kompensointi ei ole ekologista kompensaatiota

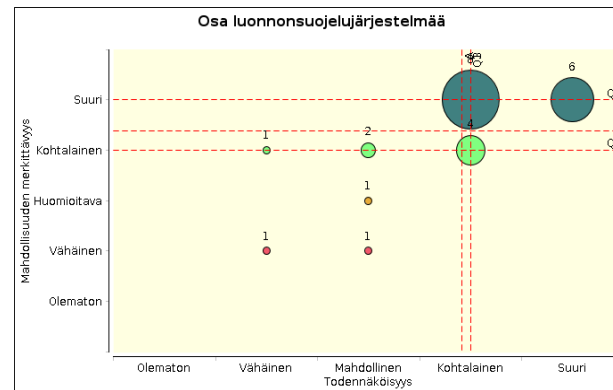
- Natura 2000 –verkoston suojelusta poikkeamisen salliminen vaatii kompensoimaan haitan *verkoston yhtenäisyydelle*, ei luonnolle itselleen
- Kompensoinnista huolimatta Suomen luonnon suojelutaso heikkenee
- Kompensointi vaaditaan vain *merkittävän* heikennyksen osalta

Delfoi-tutkimus asiantuntijoille

Ekologinen kompensatio hyväksyttävää, mutta suunniteltava hyvin

”Ympäristön ja luonnonarvojen heikentäminen voidaan sallia, jos aiheutuvat haitat korvataan sellaisenaan eli samantyyppisillä arvoilla (ei rahallisesti).”

”Hyvin suunniteltu ekologisen kompensaaion järjestelmä voi toteuttaa osaltaan luonnon monimuotoisuuden suojelua.”

Suomessa asiantuntijat tunnistavat puutteellisesti suunnitellun järjestelmän riskit (lisääntyvä heikentyminen, epäluottamus järjestelmään).

Nykytila ja trendit maailmalla (OECD 2016)

2013 ekologista kompensatiota koskeva sääntely sisältyy lainsäädäntöön ainakin 56 maassa ympäri maailman ja ainakin 13 maassa sääntelyä valmisteltiin.

3 lainsäädäntöön perustuvaa järjestelmätyyppiä:

1. **hankekohtainen kompensatio** = hankkeen toteuttaja itse tai joku hänen puolestaan, usein vapaaehtoisjärjestö (NGO) toteuttaa kompensatiotoimet (usein epäonnistunut)
2. **kompensaatiotalletusjärjestelmä** = *luonnonarvopankit* toimivat tuotetuilla kompensatioilla (talletuksilla), joita hankkeen toteuttajat voivat ostaa hankkeen aiheuttamien haittojen hyvittämiseksi
3. **kompensaatiomaksujärjestelmä** = julkishallinto (valtion viranomaisen tai kunta) tai suojelujärjestö (NGO) kerää maksut haittoja aiheuttavien hankkeiden toteuttajilta ja käyttää ne luonnonsuojelutoimiin

Säätelyllä ratkaistavat asiat

Tekijä	Valinnat
Tavoite	Kokonaisheikentymättömyys Soveltamisala; toleranssi; ei kompensoitavat arvot
Ekologinen vaikuttavuus	Luontoarvovastaavuus / Ajallinen / Alueellinen
Puitteet	Mittaaminen (hankekohtainen / yhteismitallinen pisteytys) Päätöksenteon integrointi (haittojen arviointi; mitigaatioshierarkian toteutuminen; lupaehdot) Lainsäädäntö (oikeudet ja velvollisuudet)
Toteutuksen tehokkuus	Arvojen tuottaja (Hankevastaava / Viranomainen / muu toimija kompensatiomaksulla / Luontoarvojen tuottaja) Yksittäinen / yhdistetty alue Tukimekanismi (välittäjä / rahasto / markkinat)
Valvonta	Valvonnan kohde Osallisten keskinäiset oikeudet ja velvollisuudet
Varmistus	Hallintopakko / sanktiointi / taloudelliset vakuudet Suojeluratkaisu

Tietotaso ja kokemukset ekologisesta kompensatiosta Suomessa

Minna Pekkonen

Suomen ympäristökeskus SYKE

12.2.2020

Tavoitteet

- Pää tavoite on koota yhteen olemassa oleva tieto ja kokemukset ekologisen kompensaation jatkokehittämistyön tueksi Suomessa.
- Kartoitetaan
 - tietotaso ekologisiin kompensaatioihin liittyvästä tutkimus- ja selvitystyöstä,
 - luontoheikennysten lieventämisen ja kompensoinnin mahdolliset jo tehdyt käytännön kokeilut, niiden onnistumiset tai epäonnistumiset syineen.
- Koottavan tiedon pohjalta tehdään suosituksia luonnonsuojelulainsäädännön kehittämistyötä varten ekologisten kompensaatioiden osalta.

Toteutus

- Lyhyt kuvaus kompensatioihin liittyvästä keskustelusta Suomessa tällä hetkellä, biodiversiteetti vs. hiili- ja ravinnekompenzaatiot.
- Työ rajataan koskemaan luonnon monimuotoisuuden heikennysten kompensatioita. Tarkastellaan erikseen maaekosysteemejä, sisävesiä ja Itämerta.
- Painotus Suomessa, mutta huomioidaan soveltuvia esimerkkejä kompensatio- tai lievennystoimenpiteistä muualla, erityisesti muut Pohjoismaat
- Huomioidaan ympäristöministeriön jo linjaamat suositukset ekologisen kompensaation käyttöönotolle
- Hyödynnetään Suvantola *et al.* 2018 VN-Teas hankkeen raportin tuloksia ja ehdotuksia.

Tunnistettut teemat / tietotarpeet

- Ekologisen kompensaation soveltamisala
- Kompensaation ajallinen, alueellinen ja luontoarvoja koskeva vastaavuus
- Mittausmenetelmä
- Toteutuksen tehokkuus
- Valvonnan / seurannan tarve
- Kompensaation toteutumisen varmistaminen.

Jo toteutettuja luontoheikennysten lieventämiseen tai kompensoimiseen tähtääviä hankkeita peilataan erityisesti näihin tietotarpeisiin.

Esimerkkien kokoaminen ja luokittelu

Hanke	Välttäminen	Lieventäminen	Kompensaatio	Onnistuminen	Seuranta	Muuta
Ekosystemi-hotelli, Horsbäck		Lajiston siirto tierakentamisen alta		Seurannan perusteella paahderinteen kasvillisuuden siirrot onnistuivat	4 vuotta	Kokeiluhanke
Viitasammakko, Kaustinen Kelifer Oy		Toimenpiteet lainvelvoittamia		Onnistumisesta ei tietoja		LDR, IV-liite
Kirjoverkkoperhonen, Sipoo, Rudus Oy			Etukäteen tehtävät toimet kesken			LDR IV-liite
Lapinleinikki, Patovaata, Kemijärvi, Boreal Bioref Oy			Toimenpiteet lainvelvoittamia	Kesken, lupa siirron toteutukselle myönnetty		LDR II-liite

Esimerkkejä kirjallisuudesta

- **Belinskij, A.**, Aroviita, A., Kauppila, J., ym. Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen – perusteet ja menettely. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 42/2018
- **Koljonen, S.**, Maunula, M., Artell, J., **Belinskij, A.**, ym. Vaelluskalakantojen elvyttäminen–ympäristövirtaama ja muut ratkaisut. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 69/2017
- **Kostamo, K., Pekkonen, M., Ahlroth, P.**, Heikkinen, R., ym. Ekologiset kompensatiot Suomen rannikolla ja merialueilla. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 24/2018
- Moilanen, A. & Kotiaho, J.S. Ekologisen kompensaation määrittämisen tärkeät operatiiviset päätökset. Suomen ympäris-tö 5/2017. 58 s.
- **Pekkonen, M., Rytteri, R.**, Pöyry, J. & **Ahlroth, P.** Ekosysteemihotelli - lajiston turvapaikka maankäytön muutoksissa. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 24/2019.
- **Raunio, A.**, Anttila, S., Kokko, A. & Mäkelä, K. Luontotyyppisuojelelun nykytilanne ja kehittämistarpeet - lakisääteiset turvaamiskeinot. Suomen ympäristö 5/2013
- **Raunio, A.**, Anttila, S., **Pekkonen, M.**, & Ojala, O. Luontotyyppien soveltuminen ekologiseen kompensaatioon Suomessa. Suomen ympäristö 4/2018.
- Similä, J., **Raunio, A.**, Hildén, M. & Anttila, S. Luonnonsuojelulainsäädännön arviointi -lain toimivuus ja kehittämistarpeet. Suomen ympäristö 27/2010.
- Suvantola, L., Halonen, L., Leino, L., Miettinen, E. & Ahvensalmi, A. Ekologisen kompensaation ohjauskeinojen kehittäminen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 76/2018. 176 s.

Kommentit ja kehittämis ehdotukset?

- Aikataulu: raportin luonnos valmis huhtikuun loppuun mennessä.
- Julkaisukanava? Vaihtoehtoina *Suomen ympäristö* tai *Suomen ympäristökeskuksen raportteja* –sarjat

Kiitos!

Hanketyöryhmä:

Minna Pekkonen (minna.pekkonen@ymparisto.fi)

Petri Ahlroth

Antti Belinskij

Saija Koljonen

Kirsi Kostamo

Heikki Mykrä

Anne Raunio

Terhi Rytteri

